

6. Հայ լեզուի եւ բանասիրութեան վրայ խորհրդածութիւններ:

7. Գաւառական ու ժողովրդական կեանք:

8. Դպրոցական եւն եւն:

Նոյն կէտերը պիտի կազմեն այս տարի ալ մեր ծրագիրը. վասն զի համոզուած ենք, թէ ոչ միայն «Հանդիսի» ուսումնական ուղղութեան հակառակ չէ այս ծրագիրը, այլ կերպով մը լրացուցիչ է, որ կը կազմէ միանգամայն «Հանդէսին» մանրակրթը, որ միշտ կարեւոր actualité կը պարզեւն ուսումնական թերթներու եւս:

ՍԱՀԱՅԱՋԱՂ

ՔԱՂԱՔԱՂԱՔԱՆ ՏԵՄՈՒԹԵԱՆ

Ղիկնմա, 29. Յոկտուար, 1897:

Ենյուրայի աշուտաշիր: Հնդկաստան ժանտախտի տարածուելուն լուրը սարսափ ճգած է եւրոպական տէրութեանց վրայ: Անցեալ շաբաթ մանաւանդ ամէն մայրաքաղաքներու խօսակցութեան նիւթ մատակարարեց այս ուրուականը: Իտալիա, Գերմանիա, Գաղղիա եւայլն, ընդունեցան Աւստրիայի առաջարկած նախագգուշական միջնոցներն, որոնց առաջինը պիտի ըլլայ՝ Իտալական հողին վրայ բժշկական համաժողով մը գումարել: Զարմանք կ'ազդէ ամէնուն անգղիական անտարբերութիւնն, որ Բոմբէյէն եկած նաւերուն վրայ քառասունօրեայ արգելքն ընդունիլ չ'ուզեր, վասն զի իրեն կողմից ցած՝ բաւական հեռու կը համարի ինք զինքն Անգղիա այս վտանգէն: Բնական է այս սարսափն ազդած է քաղաքականութեան վրայ, ըստ որում՝ ռուսի շատ մը ժանտախտներու նուիրելի մտադրութիւնը դարձած է Հնդկաստան...:

Անգղիա: Թագուհւոյն գահաժառը քանի մ'օր նիւթ մատակարարեց լրագրական սիւնակներու: Ամերիկեան տէրութեան հետ ունեցած խնդրոյն մէջ երկակողմանի զինողութեամբ անվստաս ելք մը գտնուեցաւ, սակայն միշտ գուշակած

էինք թէ այսպիսի pro forma վէճերով եւրոպական խաղաղութեան վնաս չի հասնիր, այլ առ առանձն անգղիական շահերը քիչ շատ կը վտանգուին միայն: — Արեւելեան խնդիրը հազիւ ընդհանուր — անգղյն ըստերով կը շօշափէ Թագուհին, քայց գահաժառներն ալ կորուստեր են կ'երևայ, իրենց կշիռը:

Ռուսաստան: Ռուսիոյ Վեհապետին ծանր հիւանդութեան լուրն՝ որ պաշտօնապէս հերքուեցաւ, քաւական յուզեց մտքերը. քայց շուտով ad acta դրուեցաւ այս լուրն ալ, երբ Մուրավիէվի իբր «գործակատար արտաքին գործոց», անուանելու լուրն շրջան ըրաւ եւրոպական քաղաքներու մէջ: Գաղղիացիք զմայլած են, իսկ Գերմանացիք — գոնէ գերմանական լրագրաց լեզուին նայելով — անտարբեր են. վասն զի թէպէտ Մուրավիէվ քաղաքականութեան մէջ միւշել հիմա carte blanche մին է, սակայն Կոպէնհագի դեսպանութեան ժամանակէն շփուած է Գերմանացւոց հետ, ուստի եւ այս է Գաղղիացւոց զմայլման առաջին պատճառը: Կոմս Միքայէլ Մուրավիէվ 52 տարեկան է եւ կը նկարագրուի իբրեւ հին ռուսական (մուսկովիտ) կողմակցութեան սիրահար: Գաղղիացիք կ'ուզէին զԵիշկին, Գերմանացիք՝ ընտրած էին զԵնցիլով. երկու կողմն ալ գոհացընելու համար Ռուսիոյ վեհապետն ընտրեց երրորդ մը — զՄուրավիէվ: Մենք աւելի կարեւոր ակնկալութիւններ ունինք սպասելու ռուսական արտաքին գործոց պաշտօնարանէն, ինչ թէ Մուրավիէվ մին է գլուխ կամ Եիշկին...: Իւր պաշտօնին գլուխը չանցած՝ դէպ ի Պարսիս այցելութիւն մ'ըրաւ Մուրավիէվ: Կրնայ գուշակուիլ թէ ինչպիսի որոշումներովն ընդունուեցաւ. Պր. Հանտոյի հետ զրեթէ մէկ ու կէս ժամ՝ առանձին տեսակցեցաւ, նոյնպէս գահեդէին հետ: Պարսիսն կ'ուղեւորի Կոմս Մուրավիէվ ի Բերլին:

Իտալիա: Նոր ձևախորդութիւններ... Ամբողջիկ աղքերաց քով պատնէշ ձգած կը սպասեն դէպքիչները: Յունուարի սկիզբներն իրենց դիտաւորութիւնն էր Ագորդատի վրայ յարձակիլ, բայց Իտալացուն՝ Ագորդատի դաշտին վրայ համախմբուիլն յուսահատացոց զիրենք ուռ այժմ: Առ այժմ կ'ըսենք, վասն զի նոյն իսկ Մասաուա ծանր դրից մէջ է, մանաւանդ որ Բաղդիսէրա գորտաւարն ալ բուցակայ է: Պիտի կրկնուի՞ն արդեօք անցեալ տարւան դէպքերը:

Աւստրիա: Արտաքին գործոց պաշտօնէին Կոմս Գոլուխովսկիի, Բերլին ըրած այցելութիւնը՝ քնական է, քաղաքական միծ նշանակութիւն ունի, սակայն առ այժմ լուծիւն կը պահուի: Այս պահուս ծանօթ խնդրին նետ սերտ կապակցութիւն ունի յամենայն դէպս: — Ամսոյս 22ին լուծուեցաւ երեսփոխանաց ժողովը եւ նորընտրութեանց պայքարներն սկսան: Յոյս ունին հակադէմոստրաց որ այս երրորդ քայքայողիչ, յաղթութիւնն ալ պիտի կանգնեն: Մարտ ամսոյն 9ին պիտի սկսին ընտրութիւններն եւ պիտի վերջանան նոյն ամսոյ 29ին:

Բուլղարիա: Ստամբուլի սպանողներու դատը կը տեսնուի, եւ այս պահուս հրատարակուեցան Ստամբուլի երկու նամակներն, որով կարծես կը գուշակէր Ստամբուլ թէ օր մը զոր պիտի երթայ իւր անձնական թշնամեաց սրոյն: Շատ սրտաշարժ են այս նամակներն, եւ նոր լոյս կը սփռեն այս փոքրիկ տէրութեան ներքին կազմակերպութեան վրայ: Յուսանք թէ այսպիսի ծախող յայտարարութիւններ չեն կրկնուիր. ըստ որում՝ խաղաղ եւ նպատակադէտ վարչութիւններ աւելորդ մանաւանդ թէ անկարելի իսկ պէտք են ընել, այսպիսի քաղաքական սպանութիւններ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՌԵՍԵՐՄԵՆԵՆ

- ՎԻՃԻՄԵՐԻՆԵՆ — Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ազգայնոց թիւն ու դիրքը. 33:
ԳՐԱՆԵՆ — Պատմութիւն հայ լրագրութեան 1860էն մինչեւ մեր օրերը. 35:
ԳՐԱՅԻՏԱՆԵՆ — Յօդուած եւ զերեք զերեւտ արուեստ. 40:
ՊԵՏԱՄԱՆԵՆ — Համառոտ պատմութիւն Հայոց ըստ Պրոֆ. Զ. Գէլցերի. 45:
ԿԵՆՍԱՒԵՐԻՆԵՆ — Գրեգոր քօրիկ Անանիան. 48:

ՆՈՒՆԵՐԵՐ

- ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. 1. Ա. Տէր-Միքէլեանի մասին: — 2. Հայոց հին զբաղմունքիւնը: — 3. Հայերէն ստորագրութիւն մը Ս. Տեղեաց Է կարէն: — 4. Սերտոսի անգղիերէն թարգմանութիւնը: — 5. Պրոֆ. Գէլցերի քանի մը կարեւոր գրութիւնները Հայոց մասին: — 6. Արգարու զոյցը. 54:
«ԱՆԴՐԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ»-Դ. Դո. Բ. 66:

- ԱԶԳԱՅԻՆ ԹՈՐԹԵՐԷ ԺԱՂԻՓՈՒՆ՝ — Pro domo
1. Թոմասկան զարոցի բացման պատրաստութիւններ: — 2. Ե. Այվազեան ուսանողն օգնութիւն: — 3. Մեր աշխարհիկ լեզուի միութիւն: — 4. Արեւելեան Մամուլ «գլխաւոր» մէկ թղթակցութիւնը: — 5. Պրոֆ. Հիւշմանի հայերէն քերականութեան երկրորդ մասը: — 6. Մարդասէր-վաճառականներ: — 7. Նուիրատուութիւններ: — 8. Փոքր Ասիա զայնք Հայերը: — 9. Պր. Շահին Ելանի յօդուածները: — 10. Նոր փաստաբան մը: — 11. «Արեւազանդ» մէկ հեռագիրը: — 12. Փոքր Հայոց Թատրոնի Պատմութեան: — 13. Գաղղիերէն հայերէն նոր բառագիրը մը: — 14. Խաչատուր Աբովեանի երկափորութեանց հրատարակութիւնը: — 15. Դր. Վարթմ Թորգոմեան: — 16. «Մշակ» լրագրին 25ամեայ յորեկանը: — 17. «Արարատի» նոր խմբագրապետը: — 18. «Նշանաւոր» հեռագիր մը: — 19. Գրականական: — 20. Մ. Խորենացու նկատմամբ «Ժողովաբան» մէկ փոքրիկ դիտողութիւնը: — «Ժողովական» կը շարունակուի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՆ ՑԵՍՈՒԹԻՒՆ 63:

ՑԵՒՆԻՒԹԵՆ

- † Վ. Զ. Զեմար Վ. ՅՈՎԱՆԵՆՆԱ:

ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՂ ԵՒ ՊԵՏԱՄԱՆԱՏՈՒ ՊԵՏԱԿՈՒՐ

Է. ԲԱՓԱՏԷԼ Վ. ՊԱՐՈՆՅ

ՎԵՆԵՆՈ, ՄԻԹՈՐԻԵՆ ԶԳԱՐԱՆ.